

Om å forske og slåss i Soloppgangens land

Birgit Ryningen

Tsukuba, 10.6.2006

Japan is a fascinating country. It is not an easy place to understand, but trying to do so is both challenging and good fun

(Curtis Andresen, *a Short History of Japan – from Samurai to Sony*)

Under følger en rein subjektiv beskrivelse av et par utvalgte småting og tang i mitt forholdsvis nyervervede japanske hverdagsliv; både på og utenfor judomatta. Dette er en lett blanding av mine sosialantropologiske betraktninger og egne opplevelser, helt blottet for ethvert forsøk på å være objektiv, fortalt med de ordene jeg fant i farten. Jeg har krydret det hele med ordtak og sitater som jeg syntes var passende (og noen ganger veldig upassende) og som er skrevet av noen som er flinkere med ord enn meg selv.

Obligatorisk avsnitt om mat (likegodt først som sist).....	2
Uten mat og drikke duger helten ikke	2
Full forvirring; en slags språklig kaosteori	2
Om å lese på japansk	3
Judo – mitt liv som mattefyll	4
Lykken er en svett judodrakt.....	4
Det egyptiske landslaget på besøk	4
De japanske landslagsdamene.....	6
Fortapte grekere.....	7
De to etasjene	7
Sosialisering på japansk vis	8
Liv og levnet blant doktorer og nyere forskning.....	9
Tsukuba City of Science	9
Tsukubas historie.....	9
Alt er vitenskap	10
- og alle var enige om at det hadde vært en fin tur.....	12

Obligatorisk avsnitt om mat (likegodt først som sist)

One of the great pleasures of a trip to Japan is exploring the full and exotic range of Japanese food (...) Many Japanese recipes embody a subtlety of flavour and mixture of texture rarely found in Western cuisine (The Rough Guide to Japan)

Bilde 1: Glatt og rå mat, foto: BR

Uten mat og drikke duger helten ikke

Alle reiseskildringer inneholder minst et kapittel om mat, og til min store forundring skryter de fleste reisemagasiner den japanske maten opp i skyene. Maten her er verdt et helt kapittel for seg, det er så, men siden jeg foreløpig ikke er spesielt begeistret for verken tang eller tare, rå fisk eller gjærede bønner, nevner jeg bare at japanere ser ut til å like glatt mat krydret med tørket tang. For eksempel spiser de: Sopp og blekksprut med gjæra bønner og tang på - det hele tilbredt i olje eller soyasaus... Den glatte maten skal selvfølgelig spises med pinner fra små skåler i full fart mens man kommuniserer høflig og slurper til de andre ved bordet. Jeg har lært meg teknikken sånn noenlunde, jeg måtte bare bli så sulten først at jeg klarte ignorere smaken. Japan er dessuten det eneste landet jeg vet om hvor jeg kan bestille et helt måltid, og ikke under noen omstendighet være i stand til å finne ut av hva jeg har fått servert – verken ved å se på, lukte på eller smake på maten klarer jeg å gjette meg til hva jeg spiser. Det går heller ikke an å finne ut hva man spiser bare ved å se på menyen – det tar visstnok japanerne 7 år å lære seg nok tegn til å kunne lese en avis, så etter 5 måneder sliter jeg fortsatt med menyen. Landet er fullt av kulinariske overraskelser – noen så kreative at jeg rett og slett savner en brødkive med gulost.

Full forvirring; en slags språklig kaosteori

Det er bedre med system i rotet enn rot i systemet

*There's only one thing wrong with my interpreter. He can't speak English
(Amerikaner i Japan, sitat fra Robert Whiting, You gotta have WA)*

Bilde 2: Birgits japansklekser til venstre og en (krøllete) japansk avis til venstre, foto: BR

Om å lese på japansk

Å skrive og lese japansk er jo noe alle utlendinger må prøve seg på når de ankommer Japan-øyene. Japanere bruker et kinesisk (*kanji*) og to japanske alfabeter (*hiragana* og *katakana*), men i motsetning til norsk, trenger man ikke å være konsekvent i det hele tatt, man kan rett og slett blande alfabetene som man lyster. Ikke trenger man å passe på å skille ordene heller, det finnes nemlig ikke mellomrom. Man kan bare skrive alt i et strekk med hvilken blanding av alfabetene man ønsker. Når det gjelder skriveretningen, er det to valg: 1. Loddrett øverst til høyre mot nederst til venstre, dvs. at bak blir foran, eller 2. Horisontalt venstre mot høyre slik vi er vant til. Også disse alternativene blandes, i tegneserier for eksempel. Her starter som regel bildene nederst til høyre og på bakerste side. Skriften inni snakkeboblene kan derimot variere fra øverst til nederst eller fra høyre til venstre. Å lese tegneserier i Japan er ikke akkurat for nybegynnere med sine tre alfabeter, to skriftretninger og bildene i en retning som ikke stemmer overens med teksten som ikke har mellomrom, kan hvemsomhelst miste sammenhengen.

De kinesiske tegnene har alltid minst to uttalingen i tillegg til en betydning – som uttales forskjellig fra kinesisk og fra de to tidligere nevnte lydene. *Hiragana* og *katakana* består av 45 tegn hver som bare symboliserer en lyd og gir ingen mening aleine, men de har til gjengjeld prikker og streker som kan føres på for å forandre på uttalen, og en og samme prikk eller strek har forskjellig virkning ettersom hvilket tegn de hører til. I tillegg er det minst 80 kombinasjoner i hvert av alfabetene som også gir nye uttaler. Etter å ha lært seg 2-3000 *kanji* tegn med uttaler og meninger, 45 *katakana* tegn inkludert prikker og streker og ca 80 tegnkombinasjoner og 45 *hiragana* tegn med tilhørende 80 kombinasjoner og med prikker og streker og det hele, så kan man visstnok lese en japansk avis. – og da gjenstår det bare å lære seg meningen av de ordene man leser (pugge gloser, med andre ord)

Som dyslektiker med språkdøve ører og en hjerne som opererer på gullfisknivå når det blir snakk om å pugge gloser, har jeg etter hvert innsett at japansk avislesing ikke kommer til å bli min favoritt sånn i første omgang – ikke tegneserier heller for den saks skyld.

Til slutt kan jeg nevne at japanere også må lære seg vårt latinske alfabet (med mellomrom og tegnsetting og det hele), og at alle med naturvitenskaplig utdanning selvfølgelig også bruker det greske alfabetet.

Judo – mitt liv som mattefyll

*Train hard, fight easy
No pain, no gain
etc.*

Bilde 3: Judotrening med studentene i den lille dojo'n i 1.etage. På de tre siste bildene slåss jeg med han som kalles Honda (av meg), foto: <http://www.flickr.com/photos/14401335@N00/>

Lykken er en svett judodrakt

Budokan ved Tsukuba University ble opprettet av selveste Jigoro Kano. Her er det nesten 10 dojo'er hvorav den ene judo-dojo'en er den aller største av dem alle. I tillegg til judo, trenes det mye kendo og aikido, ganske mye karate og sumo og litt boksing og kickboksing. Jeg for min del har kun vært på judotreningene, men jeg kikker inn til de andre sånn innimellom. Dette er nesten himmelen for en judoutøver fra Norge; her er en hel idrettshall i to etasjer øremerket til kampsport – ingen mattebæring, ingen stolper midt i kamparealet, masse folk på trening og lyst og trivelig. Lukten av den gjennomsvetta og uvaska judodrakten til newazapartneren din er dog den samme som hjemme, de forstua fingerleddene og brannsåra på foten er også de samme og lufta her er til og med verre enn hjemme, men bortsett fra det og et par andre småting er det for rein lykke å regne å få trene judo i Japan.

Det egyptiske landslaget på besøk

- Smerte er en illusjon

problemet er bare at noen ganger så føles det så veldig ekte

Hele det egyptiske landslaget har vært her: De var her en måned som oppkjøring til det afrikanske mesterskapet – og de hadde noen digre jenter med seg!! Den ene var så stor og diger at det måtte minst to personer til for å rekke rundt henne. Hun valgte ut meg som yndlingssparringspartner – og vi gikk randori etter randori, og det var jo spennans til å begynne med, men etter hvert måtte jeg innse at det samme mønsteret gjentok seg hver gang vi gikk kamp: Hun klarte ikke kaste meg – hun prøvde vel strengt tatt ikke på det heller. Hun ristet litt i meg sånn innimellom, men ellers var det bare jeg som rasket og sleit og brøyt grep og strakk meg så langt som mulig for muligens å komme i nærheten av et nakkegrep. All min slåssing hadde jo stor innvirkning, jeg pustet og peste og fikk syre i armer og bein, men egypterinnen ble stående helt uanfektet og liksom riste i meg sånn innimellom for ikke å sovne. Så skjedd det alltid noe slik at jeg havnet på magen – uvisst av hvilke årsaker, men jeg

havnet alltid ved en eller annen anledning på magen, og da var det gjort. Hvorvidt hun faktisk prøvde å kaste meg, eller om det rett og slett var jeg selv som i all min iver etter å rekke opp til nakken hoppet opp og ble dultet bort av magen hennes skal være usagt...

I newaza hadde hun en favoritt-teknikk: Ta tak i beinet og brette det over hodet (mitt) og håpe at motstanderen (jeg...) skulle havne på ryggen isteden for å brette den. Hun hadde jo litt mange kilo (antakelig ca 100 flere enn meg) å legge bak teknikken sin, så etter å ha skrapa ansiktet mitt langs matta noen titalls meter (nå vet jeg hvordan en plog må føle det - iallfall viss plogen har ansiktet i spissen) og bøyd ryggen min feil vei gjentatte ganger, fikk hun alltid vrent meg rundt. Så la hun seg bare oppå. Hun trengte ikke holde på meg en gang - jeg var "stuck"! Jeg tror forresten ikke hun hadde funnet meg heller om hun hadde villet prøve å holde på meg, jeg tror ikke en eneste millimeter av meg stakk ut under den digre dama!! Jeg sprellet alltid det jeg klarte og prøvde med mange lure triks (dytte, dra, slite, sprelle, sparke, trykke, rulle, pirke, klemme – alt jeg kunne komme på), men jeg vet ikke om hun noen sinne la merke til det. Men hun var veldig hyggelig og snill når hun ikke slåss, og vi ble visst gode venner. Hun heter forresten Ramadan Samah, eller var det Samah Ramadan, kanskje...

Innimellom randoriøktene med Ramadan, var det hun nest største egypterinnen som ville slåss med meg. Hun var høy, tynn og beinete og hadde en fiffig O Soto Gari på lur. Jeg blei lurt av den to ganger på rappen før jeg skjønnte hva hun dreiv med – etterpå kunne vi slåss litt mer ordentlig – hun var bedre i tashiwasa, men jeg var mye bedre i newaza – og etter å ha blitt flat under foregående økter, tok jeg alt ut på hun beinete. Også denne egypterinnen var veldig hyggelig når vi ikke slåss og jeg måtte posere på utallige bilder sammen med dem før de dro hjem igjen til Afrika og det Afrikanske Mesterskapet. Dessverre hadde jeg aldri med meg mitt kamera så jeg fikk ikke foreviget meg selv sammen med egypterinnene. Men jeg vil nok allikevel aldri glemme dem.

Bilde 4: Ramadan Samah, foto: www.ijf.org

For litt siden leste jeg på nettet at Ramadan Samah fikk gull i både + 78 kg og i åpen klasse, og Gaballa Nada (den tynne og beinete) fikk sølv i – 78 kg. Jeg antar at jeg har en stor del av æren, siden jeg lot dem mørbanke meg opptil flere ganger hver på hver bidige trening de var med på. Min innsats var upåklagelig, om jeg må si det selv, og fortjente så visst noen afrikanske medaljer (jeg må jo innrømme at de tross alt slåss mye mer med japanerne – tilsammen – enn med meg, men det anser jeg ikke som så vesentlig i denne sammenhengen).

De japanske landslagsdamene

Til vanlig har vi ikke besøk av det egyptiske landslaget, men det er alltid fullt av japanere fra det japanske landslaget, og selv om Japans + 78 kg damer er imponerende å se til, er de forsvinnende små og skrøpelige sammenlignet med Egypterinnen. Man skulle da kanskje tro at jeg da har større sjanse mot disse noe mindre tungvektsutgavene, men jeg må innrømme at på tross av at de er små og tykke, så kan de sin judo. Feiinger er visst populært blant den tyngre garden av japansk damejudo. Jeg for min del foretrekker å rive og slite i de trinne damene for om mulig å få dem til å bevege seg litt, eller i det aller minste legge merke til at jeg faktisk prøver å slåss med dem...

Og resultatene uteblir jo ikke – jeg blir knall rød i trynet, som en tomat, svetten renner og Japan-damene feier. Jeg har jo begynt å skjønne at de er gode på feiinger, så jeg blir ikke så overraska lengre, og klarer stort sett å vri meg sånn halvveis rundt at jeg lander et sted midt mellom ryggen og magen, alltid med armene litt ukomfortabelt plassert i forhold til resten av kroppen. Hver gang jeg lander slik tenker jeg at; ”huffameg, dette var litt vondt”, men det varer jo ikke lenge, for de trinne japanerdamene har gjort lekser si når det gjelder å følge opp i newaza, og hiver seg alltid oppå sånn ca 2 mikrosekunder etter at jeg har landet. Første målet i newaza er visst bare å ligge oppå motstanderen og håpe på at det blir så ubehagelig for den nederste at denne slår av i rein mangel på luft. Men de som tror at jeg slår av bare på grunn av litt trykkforskjell, tar feil!! Det ender som regel med at jeg må slå av uansett, men av langt alvorligere årsaker enn at jeg blir litt sammentrykt...

Det er to 70 kgs landslagsjenter som trener her regelmessig. Hun ene kastet meg på Uchi Mata minst tre ganger hver randori økt de fire første månedene. Hittil har jeg gått kun en kamp med henne uten at hun fikk kasta meg på Uchi Mata – noe jeg ser på som en stor seier. Etter den kampen var jeg sikker på at jeg kunne bli verdensmester når som helst og hvor som helst! Den andre 70 kgs jenta har jeg aldri slåss med. Hver gang jeg nærmer meg henne, så tar hun tak i an annen som hun heller vil slåss med; det være seg alt fra småjenter på 25 kg til store, stygge gutter på over 100 med blomkålører, knekt nese og utslåtte tenner. Noen ganger har jeg sneket meg på henne bakfra og plutselig hoppet fremfor henne og bukket på så høflig japansk vis jeg bare klarer, men på tross av alle japanske høflighetsnormer og -regler, så sier hun rett og slett bare nei (eller ”iee!”) og rister på hodet og viser ”time out” med hendene – og går!! Dette er rett og slett uhøflig og helt utrolig rart. Jeg har prøvd denne overraskelsestaktikken mange ganger, bare for å forsikre meg om at det ikke er noe jeg bare innbiller meg. Og til dags dato har jeg altså ikke gått en eneste randori med henne.

Det finnes selvfølgelig enda mindre og lettere jenter her også. De aller fleste japanere er jo både mindre og lettere enn meg, særlig jentene. På judomatta er fordelingen ganske annerledes enn ute på gata, men det finnes masser av småjenter her også, men de slåss ikke med meg. Bortsett fra hun ene 63 kg dama, som alltid vil gå newaza med meg – og hun bare grisebanker meg i newaza hver bidige gang, dvs. hun vinner alltid etter 4 minutter og 55 sekunder, sånn rett før vi skal bytte partner. Det skjer hver gang!

Fortapte grekere

The Japanese either kiss your feet or sit on your face
(Kennichi Takemura, sitat fra Robert Whiting, *You gotta have WA*)

Vi hadde også besøk av noen greske ungjenter. Jeg aner ikke hvorfor de kom eller hva de trente seg opp mot. Jeg håper for deres skyld at de trente mot et lite lokalt fislestevne i hjembygda og ikke noe store greier – for dvaskere jenter er det lenge siden jeg har sett. De ble allikevel godt mottatt og ble flittig banket opp, filleristet, dengt og kastet rundt på de mest kreative måter. Selv fikk jeg den store æren av å gå kamp med hun største, som forøvrig ikke kunne måle seg mot de store japanerdamene i verken omfang eller utstråling og i hvertfall ikke mot den store Egypterinnen. Det var hun (den store grekeren) som desperat bukket til meg – den ensete ikke-sortbelten hun så - etter at hun hadde hatt flere runder med regelrett juling. Siden hun rett og slett var utrolig svak og sikkert dødstrett og demotivert, så burde jeg jo vært snill nok til å la henne vinne litt... men siden hun ikke ville kaste meg uansett hvor mye jeg stilte meg ut av balanse og siden jeg også hadde mottatt en god del juling og derfor hadde god lyst til å kaste noen selv, bestemte jeg meg for å øve meg på bakoverkast - jeg er jo som kjent utrolig dårlig til å kaste bakover. Det endte med at jeg kastet henne på O Uchi Gari både til høyre og venstre ca 132 ganger på de gjenværende fire minuttene. De stakkars greske jentene overlevde oppholdet, men bare så vidt.

De to etasjene

Bilde 5: Judo i 1. etage. Foto: BR

Det er to klubber som trener judo ved Universitetet i Tsukuba, det er de flinke som skal til OL og som trener i den største dojo'n i andre etasje, og så er det studentene som trener i den lille dojo'n i første etasje. Andre etasje er kjent for sitt gode jentelag, og skal visstnok ha flest av de beste judojentene i Japan (og kanskje i verden??). Jeg trener med dem som har trening når jeg er ferdig på jobb. Studentene er en gjeng med små japanske gutter med sort belte og bustete hår. Det er her jeg kan bygge opp selvtilliten min igjen etter å ha tapt mot småjentene i newaza i etasjen over. Her vinner jeg alltid i newaza – bortsett fra mot han 90 kgs brasilianeren og han store japaneren med 100 kg rundt nakken. Til og med i tashiwaza vinner jeg oftere enn jeg taper – på tross av at opptil flere av dem veier minst 66 kg.

Sosialisering på japansk vis

Japan is like a big club. It's like Club Med, if you can imagine that. Membership is based on one's japaneseness, and gaijin can only be guest members.*
(Yoshiki Nishiyama, japansk redaktør, sitat fra Robert Whiting, *You gotta have WA*)

* Gaijin er japansk for utlending i Japan og lokalbefolkning utenfor Japan – direkte oversatt betyr det annerledes

The nail that sticks up shall be hammered down (Japansk ordtak)

De flinke i andre etasje er ikke interessert i noe annen omgangsform med meg enn den vi har under randoriøktene. Det kan selvfølgelig ha en sammenheng med at ingen av dem snakker engelsk. Det er bare en gammel mann som snakker til meg i andre etasjen. Han snakker til gjengjeld ganske mye på tross av at han heller ikke kan et eneste ord på engelsk. Siden jeg ikke snakker mer enn to ord på japansk, prøver jeg å unngå ham, så jeg blir vel ikke oppfattet som en supersosial person jeg heller... Noen av studentene i førsteetasje snakker noe som minner meget sterkt om engelsk og er veldig hyggelige. De har invitert meg på fest også: Etter en øl snakker de alle sammen engelsk – selv om det ofte begrenser seg til ”I love you”, så er det jo tross alt et slags forsøk på kommunikasjon. Etter to øl sier de ”Will you marry me?” og etter tre øl går de hjem.

På tross av en noe begrenset kommunikasjonsform, trives jeg veldig godt på treningene. Treningene er ikke så veldig varierte, da vi alltid har en time newaza randori etterfulgt av en time tachiwaza randori, men det er så mange å slåss med at variasjon blir det uansett. Her finnes judoutøvere i alle fasonger og med alle slags rare teknikker og randori-stiler. Det er dem som slåss med livet som innsats absolutt hele tida, som er livredde for å ikke finne ny partner fort nok til neste runde og som aldri gir seg eller som slapper av. Er man liten og veik, bør man unngå disse – for her blir det ikke tatt hensyn. Er man derimot fryktelig stor og sterk, kan man ha det mye moro med disse – noe de største og sterkeste tydeligvis har funnet ut for lenge siden. Ellers har vi også judoutøvere som er slappe og late og som har pause hele tida, eller er tynne og bleike, store og stygge, raske og smidige, klumpete og klønete, rå og brutale, sterke som bjørner, dumme som sauer, flittige som maur eller ingen av delene... Men alle trener de judo, alle har sort hår og sort belte og nesten alle har minst et ødelagt kne.

I'll tell you the big difference between Japan and the U.S. In the U.S. we believe that a player has a certain amount of natural ability and with practice he reaches a certain peak point, but after that no amount of practice will make him better – because after a certain point your abilities reaches its limits. But the Japanese believe there is no peak point. They don't recognise limits

(Chris Arnold, American baseball spiller i Japan
Sitat fra Robert Whiting, *You gotta have WA*)

Liv og levnet blant doktorer og nyere forskning

I don't know whether the Japanese system is good or not. I just don't understand it.
(Bob Horner, sitat fra Robert Whiting, *You gotta have WA*)

Tsukuba City of Science

”Cover”-historien min her i judoens O’Store hjemland er et forskningsopphold i forbindelse med den Ph.D’en jeg driver på med. Kontoret her deler jeg med 20 menn i dress som alle har hver sin doktorgrad i ymse fysikkfag. Alle heter mer eller mindre det samme og alle ser mer eller mindre like ut. Når jeg skal snakke med en av dem, uttaler jeg bare en *krusedull* med -san (høflig tiltale) bak og gjerne Dr. foran, så svarer som regel den jeg ser på vennelig tilbake. ”Dr. Krusedull -san?” sier jeg bare og bukker, og vi har en slags samtale gående. Hva samtalen går ut på er jeg ikke bestandig så veldig sikker på, men det spiller jo ikke så stor rolle. Egentlig er det jo en fordel at ikke kommunikasjonen er så tydelig, da kan jeg jo velge selv hva jeg har snakket om, og med hvem for den sakens skyld.

I tilknytning til kontoret har vi flere lab’er enn forskere og flere instrumenter per lab enn det er lab’er per kontor. Det sier seg selv at de fleste instrumentene ikke blir brukt og bare står i veien. For en norsk forsker som er vant til en litt skinnere instrumentpark, er det som å komme til en meget rotete himmel å entre en japansk lab.

Men hvor lenge var Jeppe på berget? Jeg var ikke så lenge i himmelen, iallfall. Jeg landet med begge beina godt plantet på jorda idet jeg oppdaget alle de instrumentene som ikke var brukbare til noe som helst, var utilkoblet, eller manglet særdeles vesentlige detaljer. Og alle instrumentene – kjørbare eller ikke – er pakket inn i aluminiumsfolie. Dette er en særjapansk skikk og ingen vet hvorfor de driver med dette. Til og med solcelle-reinlab’ene flyter over av aluminiumsfolie. Og der som vi strever vettet av oss for å kontrollere urenheter på ppb-nivå, så strør de om seg med aluminium (!!), som tross alt er en elektronemitter i silisium. Men det var vel en veldig nerdete kommentar fra min side...

Tsukubas historie

- Teknologiens høyborg og de nyttige dubbeditters fødested

Litt nord for Tokyo, og et stykke bort fra kysten, midt i en stor risåker: Det er her Tsukuba ligger, eller ”Tsukuba City of Science”, som den heter på lokalespråket. Den ble bygget her, hvor det allikevel ikke var noe annet enn en stor sump av en rismark, for ca 20 år siden. Noen i Japan hadde tenkt at det skulle vært fint å ha en helt egen forskningsby – og hva er vel ikke da mer naturlig enn å bygge den fra scratch? Byen ble bygget til og for forskere, og hva japanere anser som ”litt nødvendig administrasjon”. Et enormt byråkrati hersker i landet og i så måte er Tsukuba intet unntak. Jeg har fylt ut flere skjemaer (alle på japansk...) på fem måneder her enn på alle mine år til sammen hjemme i Norge. For eksempel må alle arbeidstakere fylle inn et skjema for å redegjøre for svigerforeldres økonomi. Da jeg poengterte at jeg verken

var gift eller hadde en eneste slektning i Japan, eller i hele resten av Asia for den sakens skyld, fikk jeg beskjed om at jeg måtte iallfall skrive under.

I dag har Tsukuba nesten 100 private og offentlige forskningsinstitutter og seks universiteter og høyskoler og byen skryter uhemmet av et unormalt høyt IQ-nivå blant innbyggerne.

Bilde 6: *Tsukuba Center for Institutes*, antagelig det mest unyttige senteret i hele Tsukuba – og det sier ikke så reint lite. Foto:BR

Alt er vitenskap

The prize [for en forsker] is the pleasure of finding things out, the kick in the discovery... (Richard P. Feynman, Nobelprisvinner i fysikk i 1965)

Naturvitenskap er min største lidenskap – nest etter judo (og etter fotografering og sykling og kajakkpadling, da, – og friluftsliv generelt, og egentlig etter brasiliansk jiu-jitsu også, og etter reiser til fjernt og nært – og familie og venner selvfølgelig). Jeg er av den oppfatning at stort sett alt er interessant, bare man studerer det nærme nok. Men her i Tsukuba blir min altomfattende entusiasme for vitenskapen satt på prøve. Alt som bedrives i forskningens navn i denne byen er helt utrolig. For dere som har lest *Hitchhikers guide to the galaxy* og lurer på hvor Douglas Adams har fått inspirasjon til å skrive så mye absurd fra, så har jeg en følelse av at han kanskje har vært på forskningsopphold i Tsukuba.

Mitt eget arbeidssted er *National Institute of Advanced Industrial Science and Technology* (AIST), som er en paraplyinstitusjon som huser en meget variert ansamling av forskingssentra og laboratorier. Selv om samarbeid på tvers av avdelinger, etasjer og til og med innad i samme lab stort sett er tabubelagt, har jeg allikevel klart å finne ut av hva noen av mine sambygdinger bedriver – eller iallfall hva noen av avdelingene jeg deler hus med heter. Jeg vet ikke helt om jeg er veldig komfortabel med alle oppdagelsene jeg har gjort her på huset. Å jobbe vegg i vegg med *Explosion Safety Research Center* (ESRS) eller *Digital Human Research Center* (DHRC) kan vel knappst kales fornuftig. Hvorvidt *Human Stress Signal Research Center* (HSSRC) samarbeider med noen av disse skal være usagt, men det hadde

skiller seg fra *National Institute for Rural Engineering* (NIRE) er jo (antakelig) innlysende. Alle disse bedriver sikkert matnyttig forskning. *Nippon Meat Packers, Inc. Research and Development Center* finner sikkert også opp mye matnyttig. Sammen med *Rice Genome Research Program* (RGP) og *National Food Research Institute* (NFRI) gjør de sikkert en god jobb.

- og alle var enige om at det hadde vært en fin tur

Til sist vil jeg konkludere med at hadde det ikke vært for at jeg i mitt overmøt prøvde å få til en snuing til juji-gatame på han store med 100 kgs nakken i den lille dojo'n her forleden dag, og hadde det ikke vært for at han isteden for å slå av bare bretta meg i to og la seg oppå, så hadde jeg sikkert ikke gått rundt her med en nakke som nesten er revet av og furta for at jeg ikke har trent judo på nesten to uker... Jeg hadde sikkert ikke hatt tid til å skrive dette fryktelig lange reisebrevet heller.

If the players do not try so hard as to vomit blood in practice, then they can not hope to win games. One must suffer to be good

Players who loose and don't cry, don't care enough

(Suishu Tobita, japansk baseball manager,
sitater fra Robert Withing, *You gotta have WA*)

A man who lost touch with the natural things – things like pain and suffering, and who didn't have to try hard, would lose touch with himself
(Choji Murata, japansk baseballspiller, sitat fra Robert Withing, *You gotta have WA*)

Bilde 8: Av mangel på bilder fra den odentlige treninga, får jeg ta med et par stykker fra en såkalt alternativt økt. Her representert ved meg selv dom leker Rocky i trappene opp til et gammelt buddisttempel utenfor Kyoto. Foto: Anders Levoll

Bilde 9: Alle bilder over er av de små og søte judoguttene i 1. etagen – på nederste bilde er jeg også innkludert. På tross av mitt iherdige forsøk på å se japansk ut, anser jeg det ikke som nødvendig å presisere hvem av dem som er meg, alle foto: BR